

V Bruselu dne 24.7.2013
COM(2013) 542 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti

{SWD(2013) 279 final}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Směrem ke konkurenceschopnějšímu a účinnějšímu odvětví obrany a bezpečnosti

„Svět potřebuje Evropu, která je schopná vysílat vojenské mise napomáhající stabilizovat situaci v krizových oblastech.... Potřebujeme posílit naši společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a společný přístup k záležitostem obrany, protože společně máme sílu i prostředky změnit svět ve spravedlivější místo, jehož základy spočívají v právním řádu a dodržování lidských práv.“

Předseda Barroso, Zpráva o stavu Unie, září 2012

„Rada znovu vyzývá k udržení a dalšímu rozvoji vojenských schopností za účelem zachování a posílení SBOP. V rámci obecnějšího komplexního přístupu jsou tyto schopnosti rozhodující pro schopnost EU zajišťovat bezpečnost (a) mají-li být zachovány a posíleny evropské vojenské schopnosti a kapacita EU jednat nezávisle, je třeba, aby evropský obranný průmysl byl silnější a méně roztržtější“.

Rada pro zahraniční věci, 19. listopadu 2012, Závěry

1. PŘÍSPĚVEK EVROPSKÉ KOMISE K POSÍLENÍ EVROPSKÉHO ODVĚTVÍ OBRANY A BEZPEČNOSTI

Toto sdělení se opírá o práci pracovní skupiny Komise pro obranný průmysl zřízené v roce 2011 s cílem posílit odvětví obrany využitím všech příslušných politik EU. ESVČ a EDA se plně podílely na činnosti pracovní skupiny a při přípravě tohoto sdělení.

1.1. Úvod

Strategické a geopolitické prostředí se neustále a rychle vyvíjí. Se vznikem nových mocenských center a snahami USA o posun těžiště své strategické orientace směrem k Asii se mění i rovnováha moci ve světě. V této situaci musí Evropa převzít větší díl odpovědnosti za svou bezpečnost doma i v zahraničí. Aby posílila svůj význam, musí EU vypracovat důvěryhodnou společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP). Tento vývoj musí být plně slučitelný s NATO a jeho zásadami.

V dnešní době čelíme řadě bezpečnostních výzev, které jsou složité, vzájemně provázané a obtížně předvídatelné: mohou propuknout regionální krize, jež se stanou násilnými, mohou vzniknout nové technologie přinášející nová zranitelná místa a hrozby, změny životního prostředí a nedostatek přírodních zdrojů mohou vyústit v politické a vojenské konflikty. Zároveň s tím se řada hrozeb a rizik snadno šíří přes hranice států, čímž se smazává tradiční dělicí čára mezi vnitřní a vnější bezpečností.

Tyto bezpečnostní problémy lze řešit pouze v rámci komplexního přístupu, který v sobě spojuje různé politiky a nástroje, krátkodobá i dlouhodobá opatření. Tento přístup se musí opírat o širokou škálu civilních a vojenských schopností. Je stále méně pravděpodobné, že by členské státy mohly toto břemeno nést samostatně.

Týká se to zejména obrany, kde je pořízení nového vybavení často technicky složité a nákladné. V současné době mají členské státy problémy s tím, jak své ozbrojené síly přiměřeně vyzbrojit. Při nedávných operacích v Libyi se projevil závažný evropský nedostatek v klíčových vojenských schopnostech.

Krise veřejných výdajů způsobila škrty ve vojenských rozpočtech, což zhoršuje situaci, zejména proto, že tyto škrty nejsou koordinovány ani prováděny s ohledem na společné strategické cíle. Od roku 2001 do roku 2010 klesly výdaje EU na obranu z 251 miliard EUR na 194 miliard EUR. V důsledku omezení stávajících a plánovaných programů mají tyto rozpočtové škrty výrazný dopad i na odvětví, která vyvíjejí zařízení pro naše ozbrojené síly. Ovlivňují zejména investice do výzkumu a vývoje v oblasti obrany, které jsou rozhodující pro rozvoj schopností budoucnosti. Mezi lety 2005 a 2010 došlo k poklesu evropských rozpočtů na výzkum a vývoj o 14 % na 9 miliard EUR a samotné USA dnes vydávají na výzkum a vývoj v oblasti obrany sedmkrát více než všech 27 členských států EU dohromady.

Rozpočty na obranu se snižují a náklady na moderní schopnosti rostou. Zvyšování nákladů vychází z dlouhodobého trendu rostoucí technologické složitosti obranného vybavení, ale také ze snížení objemu výroby v důsledku reorganizace a poklesu stavů evropských ozbrojených sil od konce studené války. Tyto faktory budou evropské trhy v oblasti obrany ovlivňovat i nadále, bez ohledu na výši rozpočtů.

Tato situace má dominový efekt na průmyslové odvětví, jež hraje klíčovou roli v širším evropském hospodářství. S obratem 96 miliard EUR jen za rok 2012 představuje významné průmyslové odvětví přinášející inovace a zaměřené na špičkovou techniku a technologie. Špičkový výzkum v tomto odvětví má významné nepřímé dopady na jiná odvětví, jako je elektronika, vesmírné a civilní letectví, a zajišťuje růst a tisíce vysoce kvalifikovaných pracovních míst. Obranný průmysl v Evropě přímo zaměstnává asi 400 000 osob a vytváří nepřímo dalších až 960 000 pracovních míst. Jedná se tedy o odvětví, které je důležité zachovat, má-li Evropa zůstat předním světovým centrem výroby a inovací. To je důvod, proč jsou opatření k posílení konkurenceschopnosti obranného průmyslu klíčovou součástí strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.

Význam tohoto odvětví ovšem nelze měřit pouze počtem pracovních míst a výší obratu. Evropská technologická a průmyslová základna obrany (EDTIB) představuje klíčový prvek pro schopnost Evropy zajistit bezpečnost svých občanů a chránit své hodnoty a zájmy. Evropa musí být schopna převzít odpovědnost za vlastní bezpečnost i za mezinárodní mír a stabilitu obecně. Vyžaduje to určitou míru strategické samostatnosti: aby byla důvěryhodným a spolehlivým partnerem, musí být Evropa schopna rozhodovat a jednat nezávisle na schopnostech třetích stran. Proto má zásadní význam bezpečnost dodávek, přístup k rozhodujícím technologiím a operační nezávislost.

Zbrojní společnosti v současné době přežívají díky přínosům investic do VaV v minulosti a byly schopny klesající vnitrostátní poptávku úspěšně nahrazovat vývozem. K tomu však často dochází za cenu přenosu technologií, práv duševního vlastnictví a přemístění výroby mimo EU. Má to však závažné důsledky pro dlouhodobou konkurenceschopnost evropské technologické a průmyslové základny obrany.

Problém snižování rozpočtů na obranu dále zhoršuje přetrvávající roztržičnost evropských trhů, což vede ke zbytečnému zdvojování schopností, organizací a výdajů. Spolupráce a celoevropská hospodářská soutěž stále zůstávají výjimkou, neboť více než 80 % investic do obranného vybavení je prováděno na vnitrostátní úrovni. V důsledku toho hrozí, že Evropa ztratí kritické odborné znalosti a soběstačnost v klíčových oblastech schopností.

Tato situace vyžaduje změnu v zaměření priorit. Je-li obtížné vynakládat více prostředků, pak je nutné prostředky vynakládat lépe. K tomu se nabízí velký prostor. Navzdory škrtnům vydávaly členské státy EU v roce 2011 na obranu více než Čína, Rusko a Japonsko dohromady¹. Rozpočtová omezení proto musí být kompenzována větší spoluprací a

¹ Údaje SIPRI.

účinnějším využíváním zdrojů. Toho lze dosáhnout pomocí podpůrných klastrů, specializace úloh, společného výzkumu a zadávání zakázek, nového a dynamičtějšího přístupu k civilně-vojenské součinnosti a další integrace trhů.

1.2. Strategie Komise

Obrana je nadále plně součástí svrchovaných vnitrostátních pravomocí a rozhodování o vojenských schopnostech je v rukou členských států. EU zde však také může významně přispět. EU disponuje politikami a nástroji k provádění strukturálních změn a představuje nejlepší rámec pro to, aby si členské státy společně zachovaly odpovídající úroveň strategické samostatnosti. Armády členských států mají přibližně 1,6 milionu vojáků a roční rozpočty na obranu dosahují výše 194 miliard. EU je tedy schopna být strategickým aktérem na mezinárodní scéně, a to v souladu s jejími hodnotami.

Evropská rada proto ve svých závěrech ze dne 14. prosince 2012 vyzvala „...vysokou představitelku, zejména prostřednictvím Evropské služby pro vnější činnost a Evropské obranné agentury, a dále Komisi, (...) aby vypracovaly další návrhy a opatření na posílení SBOP a zlepšení dostupnosti požadovaných civilních i vojenských schopností...“.

Konečným cílem je posílit evropskou obranu tak, aby byla schopna čelit výzvám 21. století. Řada nezbytných reforem bude v rukou členských států. Posláním Evropské obranné agentury (EDA) bude podpořit je v jejich úsilí o zlepšení obranných schopností Unie pro účely SBOP. K tomuto cíli může významně přispět i Komise, která již v tomto směru učinila první kroky. Jak zdůraznil předseda Barroso: „Komise se v tomto ohledu ujímá svého dílu odpovědnosti tím, že dále usiluje o jednotný trh obrany. A také tím, že uplatňuje pravomoci, které jí jsou svěřeny Smlouvou, k rozvinutí evropské průmyslové základny pro obranu.“

Se zřetelem k těmto cílům předložila Komise dvě směrnice o veřejných zakázkách (2009/81) a transferech (2009/43) v oblasti obrany a bezpečnosti, které dnes tvoří úhelný kámen evropského obranného trhu. Kromě toho vypracovala průmyslové politiky i konkrétní výzkumné a inovační programy pro oblast bezpečnosti a výzkumu vesmíru. Komise rovněž vypracovala politiky a nástroje podporující jak vnitřní, tak i vnější bezpečnost v oblastech, jako je ochrana vnějších hranic, námořní dohled, civilní ochrana nebo krizové řízení, které mají řadu technologických, průmyslových, koncepčních a provozních podobností a vazeb s obranou.

Předkládané sdělení toto *acquis* konsoliduje a dále je v působnosti jeho kompetencí stanovených v Lisabonské smlouvě rozvíjí. Snaží se zejména o využití možných synergických účinků a vzájemného obohacení, které přináší smazání dělicí čáry mezi obranou a bezpečností a mezi tím, co je civilní a co vojenské.

Aby dosáhla těchto cílů, má Komise v úmyslu přijmout opatření v následujících oblastech:

- Dále prohloubit vnitřní trh v oblasti obrany a bezpečnosti. V první řadě to znamená zajistit plné uplatňování obou stávajících směrnic. Na základě tohoto *acquis* bude Komise rovněž řešit otázku narušení trhu a přispěje ke zlepšení bezpečnosti dodávek mezi členskými státy;
- Posílit konkurenceschopnost evropské technologické a průmyslové základny obrany. Za tímto účelem bude Komise rozvíjet obrannou průmyslovou politiku založenou na dvou hlavních oblastech:
 - Podpora konkurenceschopnosti – včetně vypracování „hybridních norem“ ku prospěchu bezpečnostních a obranných trhů a zkoumání způsobů, jak vytvořit evropský certifikační systém pro letovou způsobilost pro vojenské účely.

- Podpora malých a středních podniků – včetně vybudování Evropského strategického partnerství pro klastry, které bude zajišťovat vazby na jiné klastry a v globální konkurenci podporovat malé a střední podniky působící v odvětví obrany.
- Využívat v maximální možné míře synergie v civilní a vojenské oblasti s cílem zajistit co nejúčinnější využívání zdrojů evropských daňových poplatníků, a to zejména:
 - soustředěním svého úsilí na možnosti vzájemného obohacování mezi civilním a vojenským výzkumem a na potenciál dvojího využití kosmického prostoru,
 - poskytováním pomoci ozbrojeným silám při snižování spotřeby energie, čímž se přispěje k naplňování cílů Unie stanovených v agendě „20-20-20“.
- Kromě toho navrhuje Komise opatření, jež mají za cíl prozkoumat nové cesty, posunout vpřed strategické debaty v Evropě a připravit půdu pro další a hlubší evropskou spolupráci, a to zejména:
 - posouzení možnosti schopností dvojího užití ve vlastnictví EU, jež mohou v některých bezpečnostních oblastech doplňovat vnitrostátní schopnosti a stát se účinnými a nákladově efektivními multiplikátory síly,
 - zvážení možnosti přípravné akce pro výzkum související s SBOP se zaměřením na ty oblasti, kde jsou schopnosti obrany ze strany EU nejvíce zapotřebí.

Komise vyzývá představitele států a vlád, aby toto sdělení spolu se zprávou vypracovanou vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku projednali na zasedání Evropské rady v prosinci 2013.

Akční plán²

2. POSÍLENÍ VNITŘNÍHO TRHU V OBLASTI OBRANNÉHO VYBAVENÍ

2.1. Zajištění účinnosti trhu

- Úplným provedením směrnice č. 2009/81 o zadávání zakázek v oblasti bezpečnosti do vnitrostátního práva ve všech členských státech byl vytvořen základní právní rámec pro evropský trh obrany. Je to vůbec poprvé, kdy se v tomto odvětví aplikují konkrétní pravidla vnitřního trhu s cílem posílit spravedlivou a celoevropskou hospodářskou soutěž. Obrana nicméně zůstává specifickým trhem s dlouholetou tradicí vnitrostátní roztržitosti. Komise proto přijme zvláštní opatření, aby zajistila, že se tato směrnice bude správně používat a bude plnit své cíle.

Akce:

- *Komise bude sledovat otevřenost trhů s obranným vybavením v jednotlivých členských státech a prostřednictvím elektronické verze Dodatku k Úřednímu věstníku Evropské Unie vyhrazenému pro veřejné zakázky (TED) a dalších specializovaných zdrojů pravidelně posuzovat, jak jsou uplatňována nová pravidla pro zadávání zakázek. Svě činnosti*

² Každé navrhované opatření v tomto akčním plánu je v souladu a slučitelné s příslušnými finančními nástroji stanovenými v rámci víceletého finančního rámce.

sledování trhu bude koordinovat s Evropskou obrannou agenturou s cílem využít možné synergické účinky a předejít zbytečnému zdvojování úsilí.

V dobách omezeného rozpočtu je velmi důležité, aby byly finanční prostředky využívány účinně. Účinný způsob, jak tohoto cíle dosáhnout, představuje sdružování poptávky. Směrnice obsahuje zvláštní ustanovení týkající se ústředních subjektů provádějících nákup, která členskými státy umožňují používat nová pravidla i pro společné zadávání veřejných zakázek, například prostřednictvím Evropské obranné agentury. Členské státy by měly tento nástroj využívat co nejčastěji, aby maximalizovaly úspory z rozsahu a plně využily výhody spolupráce v celé EU.

Některé smlouvy jsou z působnosti této směrnice vyňaty, protože uplatňování jejích pravidel by v tomto případě nebylo vhodné. Platí to zejména v případě programů spolupráce, které jsou účinným prostředkem podpory konsolidace trhu a konkurenceschopnosti.

Další zvláštní výjimky, zejména týkající se prodeje státní správou státní správě a zadávání zakázek, které se řídí mezinárodními pravidly, však lze vykládat způsobem narušujícím správné uplatňování této směrnice. To by mohlo ohrozit rovné podmínky na vnitřním trhu. Komise proto zajistí, aby se tyto výjimky vykládaly restriktivně a nebyly zneužívány k obcházení směrnice.

Akce:

- *Komise vyjasní omezení pro některé výjimky. Za tímto účelem bude v konzultaci s členskými státy udělovat konkrétní pokyny, zejména pokud jde o prodeje státní správou státní správě a mezinárodní dohody.*

2.2. Řešení problematiky narušení trhu

Za účelem dalšího rozvoje vnitřního trhu s obranným vybavením a úsilím o vytvoření rovných podmínek pro všechny evropské dodavatele bude Komise řešit přetrvávající nekalé a diskriminační praktiky a narušení trhu. Zejména bude bojovat proti offsetům, tj. ekonomickým kompenzacím vyžadovaným v případě nákupu obranného vybavení od zahraničních dodavatelů. Požadavky offsetů představují diskriminační opatření, která jsou v rozporu se zásadami Smlouvy o EU i účinnými metodami zadávání veřejných zakázek. Nemohou tedy být součástí vnitřního trhu s obranným vybavením.

Akce:

- *Komise zajistí rychlé vyloučení offsetů. Od přijetí směrnice o zadávání veřejných zakázek na obranné vybavení již všechny členské státy zrušily nebo přezkoumaly své vnitrostátní právní předpisy upravující offsety. Komise ověří, zda jsou tyto revize v souladu s právem EU. Rovněž zajistí, aby tyto změny v právním rámci vedly k účinné změně praxe zadávání veřejných zakázek v jednotlivých členských státech.*

Komise na odvětví obrany ve značném rozsahu uplatňuje pravidla pro regulaci spojování podniků. Tyto případy umožnily Komisi zaručit účinnou kontrolu hospodářské soutěže, což přispívá k lepšímu fungování trhu s obranným vybavením. Pokud jde o státní podporu, měly by se v souladu se sdělením o modernizaci státní podpory zefektivnit veřejné výdaje a měly by být také vynakládány na lepší cíle. V tomto ohledu hraje při obraně a posilování vnitřního trhu kontrola státní podpory zásadní úlohu, a to i v odvětví obrany.

Členské státy mají na základě Smlouvy povinnost oznamovat Komisi všechna opatření státní podpory, včetně podpory v čistě vojenském odvětví. Od této povinnosti se mohou odchýlit pouze tehdy, pokud prokážou, že je neoznámení nutné z důvodu podstatných zájmů jeho

bezpečnosti podle článku 346 Smlouvy o fungování EU. Pokud se tedy členský stát hodlá opírat o ustanovení článku 346, musí být schopen prokázat, že taková konkrétní opatření ve vojenském odvětví jsou nezbytná a přiměřená pro ochranu podstatných bezpečnostních zájmů a že nepřekračují rámec toho, co je k tomuto účelu nezbytně nutné. Důkazní břemeno ohledně splnění těchto podmínek leží na členských státech.

Akce:

- *Komise zajistí, aby byly při odvolání se na článek 346 Smlouvy o fungování EU, kterým se odůvodňuje opatření státní podpory, splněny veškeré nutné podmínky.*

2.3. Zlepšení bezpečnosti dodávek

Bezpečnost dodávek je zásadní pro zajištění fungování vnitřního trhu s obranným vybavením a pro to, aby průmyslové dodavatelské řetězce získaly evropský rozměr. Většina problémů s bezpečností dodávek spadá do sféry odpovědnosti členských států. Nicméně Komise může vyvinout nástroje, které členským státům umožní zlepšit bezpečnost dodávek mezi nimi. Takovým nástrojem je směrnice 2009/43 o transferech uvnitř EU, neboť zavádí nový licenční systém, který usnadňuje pohyb zboží pro obranné účely v rámci vnitřního trhu. Členské státy by nyní měly plně využít možností nabízených touto směrnicí ke zvýšení bezpečnosti dodávek v rámci Unie.

Akce:

- *Společně s Evropskou obrannou agenturou zahájí Komise konzultační proces zaměřený na dosažení politického závazku členských států k tomu, aby se vzájemně zaručily za smluvní nebo dohodnuté dodávky zboží, materiálu a služeb pro obranné účely určených ke konečnému užití ozbrojenými silami členských států.*
- *Komise bude optimalizovat režim transferů v oblasti obrany tím, že: a) podpoří vnitrostátní orgány v jejich úsilí o zvýšení povědomí o něm v rámci odvětví; b) zřídí ústřední registr obecných licencí a bude podporovat jejich využívání; c) bude propagovat osvědčené postupy v oblasti řízení transferů uvnitř EU.*

Bezpečnost dodávek závisí také na regulaci a vlastnictví rozhodujících průmyslových a technologických aktiv. Několik členských států má vnitrostátní právní předpisy upravující regulaci zahraničních investic v obranném průmyslu. S rostoucí internacionalizací průmyslových dodavatelských řetězců se však zvyšuje i případný dopad změny vlastnictví jedné společnosti (i na nižších úrovních) na bezpečnost dodávek ozbrojeným silám a odvětvím jiných členských států. Jedná se také o problém ovlivňující míru autonomie, kterou Evropa má a přeje si také zachovat v oblasti vojenských kapacit, jakož i obecnou otázku kontroly přicházejících zahraničních investic v daném odvětví. Pro zvládnutí tohoto problému může být nezbytný evropský přístup.

Akce:

- *Komise vydá zelenou knihu o kontrole v oblasti obranných a citlivých bezpečnostních průmyslových kapacit. Se zúčastněnými stranami bude diskutovat o možných nedostatcích současného systému (se zahrnutím možného určování evropských kapacit) a bude zkoumat možnosti vytvoření celoevropského monitorovacího systému, včetně mechanismů ohlašování a konzultací mezi členskými státy.*

3. PODPORA KONKURENCESCHOPNĚJŠÍHO OBRANNÉHO PRŮMYSLU

Vytvoření skutečného vnitřního trhu s obranným vybavením vyžaduje nejen spolehlivý právní rámec, ale také uzpůsobenou evropskou průmyslovou politiku. Budoucnost evropské technologické a průmyslové základny obrany spočívá v širší spolupráci a regionální specializaci soustředěné kolem sítí excelence a mezi nimi. Další posílení jejich civilně-vojenského rozměru může podpořit větší hospodářskou soutěž a přispět k hospodářskému růstu a regionálnímu rozvoji. Kromě toho je pro stále více globalizovaný trh s obranným vybavením nezbytné, aby evropské obranné podniky měly v Evropě dobré podnikatelské prostředí, které bude přispívat ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti ve světě.

3.1. Normalizace – rozvoj základů spolupráce a konkurenceschopnosti v oblasti obrany

Většina norem používaných v odvětví obrany v EU jsou civilní normy. V situacích, kdy jsou potřeba zvláštní normy pro oblast obrany, probíhá jejich vypracování na vnitrostátní úrovni, což ztěžuje spolupráci a zvyšuje náklady pro celé odvětví. Používání společných norem v oblasti obrany by výrazně zlepšilo spolupráci a interoperabilitu mezi evropskými armádami a zlepšilo konkurenceschopnost evropského průmyslu ve vznikajících technologiích.

Tím se ještě více zdůrazňuje potřeba vytváření pobídek pro členské státy, aby vypracovaly evropské civilně-vojenské normy. Je zřejmé, že by měly zůstat dobrovolné a nesmí docházet ke zdvojování práce na normách, již provádí NATO a další příslušné orgány. Mnohem více by však mohlo být vykonáno při vypracování norem v oblastech, kde jsou zjištěny nedostatky a společné potřeby. To se týká zejména norem v oblasti vznikajících technologií, jako například v případě systémů dálkově řízených letadel (RPAS), i v tradičních oblastech, jako je ochrana základen, kde jsou trhy zatím málo rozvinuté a je na nich potenciál ke zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu.

Akce:

- *Komise bude podporovat rozvoj „hybridních norem“, pro výrobky, které mohou mít jak vojenské, tak civilní aplikace. Již v roce 2012 vyslovila požadavek na vypracování takové „hybridní normy“ pro softwarové rádio (SDR). Příštími kandidáty na žádost o vypracování normy mohou být normy pro detekci chemických, biologických, radioaktivních a výbušnin (CBRNE) a odběr vzorků, systémy RPAS, požadavky na letovou způsobilost, normy pro sdílení dat, šifrování a další kritické informační a komunikační technologie.*
- *Společně s Evropskou obrannou agenturou a evropskými normalizačními organizacemi prozkoumá Komise možnosti vytvoření mechanismu přípravy návrhu zvláštních evropských norem pro vojenské výrobky a aplikace, a to po dohodě s členskými státy. Hlavním účelem tohoto mechanismu bude vyvíjet normy, které budou splňovat zjištěné potřeby a zároveň vhodným způsobem nakládat s citlivými informacemi.*
- *Komise společně s EDA prozkoumá nové způsoby podpory stávajících nástrojů pro výběr norem osvědčených postupů pro veřejné zakázky v oblasti obrany.*

3.2. Prosazování společného přístupu k certifikaci – snížení nákladů a urychlení vývoje

Podobně jako normy je i certifikace klíčovým faktorem průmyslové konkurenceschopnosti a evropské spolupráce v oblasti obrany. Absence celoevropského systému certifikace výrobků pro odvětví obrany působí jako hlavní překážka způsobující opožděné uvádění výrobků na trh

a výrazně zvyšuje náklady během celého životního cyklu výrobku. V oblasti certifikace je potřeba najít vhodnější uspořádání tak, aby určité úkoly, které jsou v současnosti plněny na úrovni členských států, byly prováděny společně.

Zejména v oblasti vojenské letové způsobilosti tato situace podle EDA prodlužuje dobu vývoje o 50 % a zvyšuje náklady na vývoj o 20 %. Soustava společných a harmonizovaných požadavků by navíc snížila náklady tím, že by umožnila provádět údržbu letadel nebo výcvik personálu údržby bez ohledu na hranice mezi jednotlivými státy.

Dalším příkladem je munice. Absence společné certifikace pro municí odpalovanou ze země stojí podle odhadů Evropu každoročně 1,5 miliardy EUR (z celkem 7,5 miliardy EUR vynakládaných ročně na municí).

Akce:

- *V návaznosti na zkušenosti Evropské agentury pro bezpečnost letectví (EASA) v civilní oblasti, její zkušenosti získané při certifikaci letounu Airbus A400M (v jeho civilním provedení) a na činnost Evropské obranné agentury v této oblasti posoudí Komise různé možnosti, jak lze za členské státy provádět úkoly související s certifikací letové způsobilosti vojenských výrobků v oblastech určených EDA.*

3.3. Suroviny – řešení zásobovacích rizik evropského obranného průmyslu

V řadě obranných aplikací, od systémů RPAS po přesně naváděnou municí, od laserového zaměřování po družicová komunikační zařízení, jsou nepostradatelnou součástí různé suroviny, jako jsou prvky vzácných zemin. Některé z těchto materiálů podléhají zvýšeným rizikům spojeným se zásobováním, která narušují konkurenceschopnost odvětví obrany. Klíčovým prvkem obecné surovinové strategie EU je seznam surovin se zásadním významem pro hospodářství EU. Aktuální seznam rozhodujících surovin na úrovni EU by měl být revidován do konce roku 2013. Ačkoli jsou pro civilní i obranné účely často důležité stejné materiály, vznikla by zcela jednoznačně přidaná hodnota, pokud by tato práce vzala v úvahu zvláštní význam surovin pro evropské odvětví obrany.

Akce:

- *Komise prověří suroviny, které mají v souvislosti s obecnou surovinovou strategií EU pro odvětví obrany rozhodující význam, a pokud to bude nezbytné, připraví cílená politická opatření.*

3.4. Malé a střední podniky – zajištění jádra inovací v odvětví obrany v Evropě

Směrnice o zadávání veřejných zakázek a transferech v odvětví obrany nabízejí nové příležitosti pro malé a střední podniky k účasti na vytváření evropského trhu s obranným vybavením. To platí zejména pro ustanovení směrnice o zadávání zakázek, která se týká subdodávek a která zlepšují přístup k dodavatelským řetězcům pro hlavní dodavatele z jiných států. Členské státy by proto měly tato ustanovení aktivně využívat k podpoře příležitostí pro malé a střední podniky.

Další kroky jsou nezbytné zejména v oblasti klastrů. Ty jsou často vytvářeny hlavním dodavatelem, který spolupracuje s menšími podniky v dodavatelském řetězci. Klastry jsou navíc často součástí sítí excelence, které spojují hlavní dodavatele, malé a střední podniky, výzkumné ústavy a další součásti akademické sféry.

Klastry jsou proto obzvláště důležité pro malé a střední podniky, protože jim umožňují přístup ke sdíleným zařízením, úzké segmenty trhu, na něž se mohou specializovat, a příležitostem ke

spolupráci s ostatními malými a středními podniky. V takových klastrech mohou společnosti spojit síly a prostředky za účelem diverzifikace na různých trzích a vytváření nových trhů a znalostních institucí. Mohou také vyvíjet nové civilní produkty a aplikace založené na technologiích a materiálech původně vyvinutých pro obranné účely (např. internet, GPS), nebo naopak, což je tendence, která stále nabývá na významu.

Akce:

- *Spolu s průmyslem Komise – pomocí přístupu zdola nahoru – prozkoumá možnosti, jak vytvořit Evropské strategické partnerství pro klastry (ESCP) podporující vznik nových hodnotových řetězců a překonávající překážky, jimž malé a střední podniky působící v odvětví obrany v celosvětové konkurenci čelí. V této souvislosti bude Komise pro potřeby malých a středních podniků působících v odvětví obrany využívat nástroje určené k podpoře malých a středních podniků, včetně programu COSME. Za tímto účelem lze rovněž zvážit možnost využití evropských strukturálních a investičních fondů. Tato práce bude zahrnovat vyjasnění pravidel způsobilosti pro projekty dvojího užití.*
- *Komise bude dále používat síť Enterprise Europe Network (EEN) k metodickému vedení malých a středních podniků působících v odvětví obrany při vytváření sítí a partnerství, internacionalizaci činností, transferu technologií a financování obchodních příležitostí.*
- *Komise bude podporovat vytváření regionálních sítí s cílem zapojit obranné průmyslové a výzkumné kapacity do regionálních strategií pro inteligentní specializaci, a to zejména prostřednictvím evropské sítě regionů podílejících se na obraně.*

3.5. Dovednosti – zvládání změn a zajištění budoucnosti

Obranný průmysl zažívá hluboké změny, jimž se členské státy a průmysl musejí přizpůsobit. Jak uvedla Evropská rada v prosinci 2008: „restrukturalizace evropské obranné technologické a průmyslové základny zejména kolem středisek evropské excelence, s vyloučením zdvojení a s cílem zajistit její zdraví a konkurenceschopnost, je strategickou a ekonomickou nezbytností“.

Restrukturalizační proces má na starosti především průmysl, ale Komise, vnitrostátní vlády a místní orgány v něm hrají doplňkovou roli. Komise a členské státy mají k dispozici celou řadu evropských nástrojů, které podporují nové dovednosti a vyrovnávají se s dopady restrukturalizace. Ty by měly být užívány s jasnou představou o schopnostech a technologiích se zásadním významem pro toto odvětví. Komise bude vybízet členské státy k tomu, aby využívaly programy pracovní flexibility na podporu podniků, včetně dodavatelů, které trpí dočasným poklesem poptávky po svých produktech, a aby podpořily předvídatý přístup k restrukturalizaci. V této souvislosti mohou členské státy využít podporu z Evropského sociálního fondu (ESF) a v některých případech hromadného propouštění také z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci. Důležitým východiskem pro tuto práci bude zmapování stávajících dovedností a stanovení kvalifikace potřebné pro budoucnost, pokud možno na bázi Evropské odvětvové rady pro dovednosti v odvětví obrany pod vedením zástupců jednotlivých odvětví.

Akce:

- *Komise bude podporovat dovednosti považované za zásadní pro budoucnost odvětví, a to mimo jiné prostřednictvím programů „aliancí pro dovednosti v odvětví“ a „znalostních aliancí“, jejichž zkušební provoz v současné době probíhá.*

- Komise bude podporovat využívání ESF k přeškolení a rekvalifikaci pracovníků, zejména pokud jde o projekty zabývající se potřebou dovedností, sladěním nabídky dovedností a předvídaním změn.
- Komise zohlední potenciál evropských strukturálních a investičních fondů při podpoře oblastí postižených restrukturalizací obranného průmyslu, zejména za účelem pomoci pracovníkům přizpůsobit se nové situaci a podpořit hospodářskou přeměnu.

4. VYUŽITÍ POTENCIÁLU PRO DVOJÍ VYUŽITÍ VÝZKUMU A POSÍLENÍ INOVACÍ

Jelikož řada technologií může být dvojí povahy, existuje rostoucí potenciál pro synergie mezi civilním a vojenským výzkumem. V této souvislosti probíhá koordinace mezi tématem bezpečnosti v rámci 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj a evropskými výzkumnými činnostmi v odvětví obrany. Práce se dosud soustředily na CBRNE a nedávno se rovněž zaměřily na oblast kybernetické obrany v rámci SBOP a možnosti synergií s kybernetickou bezpečností. V tomto ohledu je řada činností ohlášena ve strategii EU v oblasti kybernetické bezpečnosti, jejímž účelem je zajistit, aby bylo on-line prostředí v EU nejbezpečnější na světě. Kromě toho zahájil společný podnik SESAR výzkumné činnosti týkající se kybernetické bezpečnosti v oblasti řízení letového provozu.

V rámci programu Horizont 2020 nabízejí oblasti „Vedoucí postavení v základních a průmyslových technologiích“, včetně „Klíčových základních technologií“ (KET) a „Bezpečných společností“ (společenská výzva), možnosti technologického rozvoje, jež mohou vést ke vzniku inovací vhodných nejen pro civilní aplikace, ale také s potenciálem dvojího využití. Ačkoliv se budou činnosti v oblasti výzkumu a inovací v rámci programu Horizont 2020 výhradně zaměřovat na civilní aplikace, Komise posoudí, jak by mohly z výsledků v těchto oblastech těžit i průmyslové kapacity v oblasti obrany a bezpečnosti. Komise má rovněž v úmyslu prozkoumat synergie ve vývoji aplikací dvojího užití s jasným bezpečnostním rozměrem nebo dalších technologií dvojího užití, jako například takových, které podporují zařazování civilních systémů RPAS do evropského leteckého systému, které se má provádět v rámci společného podniku SESAR.

Obranný výzkum vytvořil významné sekundární účinky v jiných odvětvích, jako je elektronika, kosmický výzkum, civilní letectví a využití mořských hlubin. Je důležité tyto efekty přelévání z obrany do civilního prostředí zachovávat a pomáhat obrannému výzkumu v tom, aby mohl být i nadále zdrojem civilních inovací.

Komise rovněž vnímá potenciální přínosy dalších možností výzkumu souvisejícího se SBOP i nad rámec působnosti programu Horizont 2020. Ty by mohly mít formu přípravné akce věnované obranným schopnostem zásadního významu pro operace SBOP, která by se zabývala hledáním synergií s vnitrostátními výzkumnými programy. Komise společně s členskými státy, ESVC a EDA vymezí obsah a podobu. Souběžně by si členské státy měly zachovat odpovídající úroveň financování obranného výzkumu a tento výzkum realizovat ve větší míře společně.

Akce:

- Komise má v úmyslu podporovat systém zadávání zakázek v předobchodní fázi s cílem získat prototypy. Prvními kandidáty by mohly být: detekce CBRNE, systémy RPAS a komunikační zařízení založená na technologii softwarového rádia.
- Komise zváží možnost podpory výzkumu souvisejícího s SBOP, například prostřednictvím přípravné akce. Zaměří se na ty oblasti, kde by byly nejvíce zapotřebí obranné schopnosti EU, a kdekoli to bude možné, bude hledat synergie s vnitrostátními výzkumnými programy.

5. ROZVOJ SCHOPNOSTÍ

Komise již vyvíjí úsilí v oblasti potřebných nevojenských schopností, přičemž podporuje vnitřní i vnější bezpečnostní politiky, jako je civilní ochrana³, krizové řízení, kybernetická bezpečnost, ochrana vnějších hranic a námořní dohled. Až dosud byly tyto aktivity omezeny na spolufinancování a koordinaci schopností členských států. Komise má v úmyslu jít ještě o krok dále a zajistit, aby Evropa disponovala celou škálou bezpečnostních schopností, které potřebuje, aby tyto schopnosti byly používány co nejhospodárnějším způsobem a aby v příslušných oblastech byla zajištěna interoperabilita mezi nevojenskými a vojenskými schopnostmi.

Akce:

- *Komise bude po vzoru pilotního projektu společného prostředí pro sdílení informací v námořním dohledu i nadále posilovat interoperabilitu sdílení informačních služeb mezi civilními uživateli a uživateli v odvětví obrany.*
- *V návaznosti na stávající síť EU bude Komise společně s členskými státy zkoumat možnosti zřízení civilně-vojenské skupiny pro spolupráci v oblastech a) detekčních technologií, a b) metod boje proti improvizovaným výbušným zařízením, přenosným systémům protivzdušné obrany (MANPAD) a dalším relevantním hrozbám, jako jsou hrozby kategorie CBRNE.*
- *Komise bude spolupracovat s ESVC na společném posouzení potřeb schopností s dvojitým užitím pro bezpečnostní a obranné politiky EU. Na základě tohoto posouzení předloží návrh o tom, které případné potřeby schopností budou nejlépe uspokojeny aktivy přímo zakoupenými, vlastněnými a provozovanými Unií.*

6. KOSMICKÝ PROSTOR A OBRANA

Většina kosmických technologií, vesmírné infrastruktury a kosmických služeb může sloužit civilním i obranným cílům. Na rozdíl od všech zemí, které podnikají lety do vesmíru, však v EU neexistuje strukturální vazba mezi civilními a vojenskými kosmickými činnostmi. Za toto rozdělení platí Evropa ekonomickou a politickou cenu, kterou si nadále nemůže dovolit. Situaci ještě více zhoršuje evropská závislost na dodávkách určitých rozhodujících technologií, které jsou často předmětem vývozních omezení, ze třetích zemí.

Ačkoli některé schopnosti týkající se vesmíru musí zůstat pod výhradní vnitrostátní a/nebo vojenskou kontrolou, existuje řada oblastí, kde by vyšší synergie mezi civilními a obrannými činnostmi mohla vést ke snížení nákladů a zvýšení účinnosti.

6.1. Ochrana kosmické infrastruktury

Příkladem významné evropské vesmírné infrastruktury jsou projekty Galileo a Copernicus. Galileo patří EU a Galileo i Copernicus budou podporovat klíčové politiky EU. Tyto infrastruktury jsou velmi důležité, neboť tvoří páteř pro aplikace a služby, jež jsou nezbytné pro naše hospodářství, dobré životní podmínky a bezpečnost našich občanů. Tyto infrastruktury je třeba chránit.

Nejvýznamnější hrozbou pro udržitelnost našich kosmických činností se stává vesmírný odpad. Aby se snížilo riziko kolize, je nutné identifikovat a sledovat družice a vesmírný odpad. Tato činnost se nazývá pozorování a sledování vesmíru (SST), a je dnes většinou založena na

³ V případě civilní ochrany je rozvoj schopností stanoven v návrhu Komise na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o mechanismu civilní ochrany Unie (COM (2011)0934 v konečném znění)

pozemních senzorech, jako jsou teleskopy a radary. V současné době neexistuje na evropské úrovni schopnost provádět SST; provozovatelé družic a subjekty provádějící vypouštění umělých kosmických těles jsou při výstrahách před hrozícími srážkami závislí na údajích z USA.

EU je připravena podpořit vznik evropské služby SST opírající se o síť stávajících aktiv SST ve vlastnictví členských států, případně v rámci transatlantické perspektivy. Tyto služby by měly být k dispozici veřejnosti, komerčním, civilním, vojenským subjektům a veřejným orgánům. To bude vyžadovat závazek členských států vlastnicích příslušná aktiva spolupracovat a poskytovat službu výstrahy před možnými srážkami na evropské úrovni. Konečným cílem je zajistit ochranu evropských vesmírných infrastruktur evropskými schopnostmi.

Akce:

- *V roce 2013 předložila Komise návrh programu podpory SST v rámci EU. Na základě tohoto návrhu bude Komise posuzovat, jak v dlouhodobém horizontu zajistit vysokou úroveň účinnosti služby SST.*

6.2. Družicové komunikační systémy

Závislost vojenských a civilních bezpečnostních aktérů na družicových komunikačních systémech (SATCOM) neustále roste. Jedná se o jedinečnou schopnost, která může zajistit komunikační služby a vysílání na velké vzdálenosti. Jako náhrada za pozemní komunikační infrastruktury usnadňuje využívání mobilních nebo rozmístitelných platforem a zajišťuje výměnu velkých objemů dat.

SATCOM pro obchodní účely je nejdostupnější a nejpružnější řešení pro uspokojování rostoucích potřeb. Vzhledem k tomu, že poptávka po bezpečnostní družicové komunikaci je příliš roztržitá, mohlo by sdružování a sdílení akvizice prostředků SATCOM díky úsporám z rozsahu a vyšší odolnosti přinést značné snížení nákladů.

SATCOM pro obchodní účely nemůže v plné míře nahradit základní vládní/vojenskou družicovou komunikaci (MILSATCOM), kterou samostatně vyvíjejí některé členské státy EU. Tyto komunikační prostředky však postrádají schopnost uspokojit potřeby menších subjektů, zejména vojenských letadel a speciálních jednotek v průběhu operace.

Navíc do konce tohoto desetiletí skončí provozní životnost současného systému MILSATCOM členských států. Tato klíčová schopnost musí být zachována.

Akce:

- *Komise bude pracovat na překonání roztržitosti poptávky po bezpečnostní družicové komunikaci. Komise bude zejména vycházet ze zkušeností EDA a podporovat sdružování evropské poptávky po vojenské a bezpečnostní družicové komunikaci pro obchodní účely.*
- *Komise bude zkoumat možnosti, jak pomocí stávajících programů a zařízení usnadnit úsilí členských států směřující k umístování státem vlastněných telekomunikačních zařízení na palubách kosmických družic (včetně komerčních) a vyvinutí příští generace státem vlastněné schopnosti MILSATCOM na evropské úrovni.*

6.3. Budování družicové schopnosti EU s vysokým rozlišením

Družicové snímky s vysokým rozlišením mají stále větší význam při podpoře bezpečnostních politik, včetně SBOP a SZBP. Přístup EU k těmto kapacitám má zásadní význam při

provádění včasného varování, včasného rozhodování, pokročilého plánování a pro lepší průběh reakcí EU na krizové situace, a to v civilní i vojenské oblasti.

V této oblasti se v současnosti vyvíjí několik vnitrostátních obranných programů. Některé členské státy vyvinuly systémy dvojího užití s vysokým rozlišením, které jsou doplňkem výhradně obranných vnitrostátních programů. Tyto duální systémy umožňují nové formy spolupráce mezi členskými státy při využití družicových snímků, kdy k nabytí dojde buď na trhu, nebo prostřednictvím dvoustranných dohod. Tento úspěšný přístup, který spojuje požadavky civilních i obranných uživatelů, by měl pokračovat.

Jelikož potřeba snímků s vysokým rozlišením stále roste, musí se prozkoumat a vyvinout řada technologií, jako jsou širokospektrální družice s vysokým rozlišením na geostacionární dráze nebo pokročilé družice s velmi vysokým rozlišením ve spojení s novými snímacími platformami, např. systémy RPAS, a to s cílem připravit příští generaci snímkovacích družic s vysokým rozlišením, které by měly být nasazeny kolem roku 2025.

Akce:

- *Evropská komise bude spolu s ESVČ a EDA zkoumat možnost postupného vývoje nových snímkovacích schopností pro podporu misí a operací SZBP a SBOP. Evropská komise bude také přispívat k rozvoji potřebných technologií pro budoucí generace snímkovacích družic s vysokým rozlišením.*

7. UPLATŇOVÁNÍ ENERGETICKÉ POLITIKY EU A PODPŮRNÉ NÁSTROJE V ODVĚTVĚ OBRANY

Ozbrojené síly jsou největšími veřejnými spotřebiteli energie v EU. Podle Evropské obranné agentury jen jejich společné roční výdaje na elektřinu činí v souhrnu odhadem více než miliardu eur. Navíc i nadále zůstávají nejdůležitějším zdrojem pro uspokojení těchto energetických potřeb fosilní paliva. Z toho plynou citlivé závislosti a riziko růstu cen, jemuž jsou rozpočty na obranu vystaveny. V zájmu zvýšení bezpečnosti dodávek a snížení provozních výdajů mají tedy ozbrojené síly velký zájem na snížení své energetické stopy.

Ozbrojené síly jsou zároveň také největší veřejný majitel volných pozemků a infrastruktury, vlastníci podle odhadů celkem 200 milionů metrů čtverečních budov a 1 % celkové evropské půdy. Využití tohoto potenciálu by ozbrojeným silám umožnilo snížit své energetické potřeby a pokrýt jejich značnou část z vlastních nízkoemisních a autonomních zdrojů. Tím by se snížily náklady a závislosti a zároveň přispělo k naplňování cílů Unie v oblasti energetiky.

V oblasti výzkumu vypracovala Komise strategický plán pro energetické technologie (plán SET) určený k podpoře inovativních a nízkouhlíkových energetických technologií, které mají vyšší účinnost a jsou udržitelnější než stávající energetické technologie. Vzhledem ke svým významným energetickým potřebám by se odvětví obrany mohlo stát průkopníkem při zavádění nových energetických technologií v rámci plánu SET.

Akce:

- *Komise zřídí do poloviny roku 2014 zvláštní mechanismus konzultací s odborníky členských států z odvětví obrany, přičemž se použije model existující společné akce týkající se obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. Mechanismus se zaměří na a) energetickou účinnost, zejména v odvětví stavebnictví, b) obnovitelné zdroje energie a alternativní paliva, c) energetickou infrastrukturu, včetně použití technologií inteligentních sítí, a dále bude:*

- *Zkoumat použitelnost stávajících energetických koncepcí EU, právních předpisů a podpůrných nástrojů v oblasti obrany.*
 - *určovat možné cíle a oblasti, na něž se mají zaměřit opatření na úrovni EU v rámci komplexní energetické koncepce ozbrojených sil,*
 - *vypracovávat doporučení pro příručku k obnovitelným energiím a energetické účinnosti v odvětví obrany s důrazem na provádění stávajících právních předpisů EU, zavádění inovačních technologií a používání inovativních finančních nástrojů pro energetiku v odvětví obrany,*
 - *provádět pravidelnou výměnu informací s řídicí skupinou plánu SET.*
- *Komise rovněž zváží možnost vypracování pokynů k provádění směrnice 2012/27/EU v odvětví obrany.*
 - *Komise bude podporovat předváděcí projekt evropských ozbrojených sil v oblasti fotovoltaické energie GO GREEN. V návaznosti na úspěšnou demonstraci bude Komise také pomáhat GO GREEN dále rozvíjet, aby se do něj zapojilo více členských států, a případně i podporovat jeho rozšíření o další obnovitelné zdroje energie, jako je větrná energie, biomasa a vodní energie.*

8. POSÍLENÍ MEZINÁRODNÍHO ROZMĚRU

Se snižováním obranných rozpočtů v Evropě roste pro evropská průmyslová odvětví význam vývozu do třetích zemí, který má kompenzovat snížení poptávky na domácích trzích. Tyto vývozy by měly být povoleny v souladu s politickými zásadami stanovenými ve společném postoji Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008 a v souladu se Smlouvou o obchodu se zbraněmi přijatou dne 2. dubna 2013 Valným shromážděním Organizace spojených národů. Zároveň je v ekonomickém i politickém zájmu Evropy poskytovat podporu svému průmyslu na světových trzích. A konečně, Evropa potřebuje zavést jednotný přístup k monitorování přicházejících zahraničních investic (jak je uvedeno v oddíle 2.3 o vlastnictví a bezpečnosti dodávek).

8.1. Konkurenceschopnost na trzích třetích zemí

Zatímco v Evropě se výdaje na obranu snížily, v mnoha dalších částech světa stále rostou. Přístup na tyto trhy je často obtížný, závisí na politické situaci, překážkách v přístupu na trh atd. Největší světový trh v oblasti obrany, Spojené státy americké, je pro dovoz z Evropy v podstatě uzavřen. Ostatní třetí země jsou sice otevřenější, ale často požadují offsety, což pro společnosti z EU představuje velkou zátěž. Na mnoha trzích třetích zemí si pak vzájemně konkurují několik evropských dodavatelů, což z evropské perspektivy ztěžuje možnost podpory konkrétního dodavatele z Evropské unie.

Akce:

- *Komise naváže se zúčastněnými stranami dialog o tom, jak podpořit evropský obranný průmysl na trzích třetích zemí. Pokud jde o offsety vyžadované na třetích trzích, bude tento dialog zkoumat způsoby zmírnění možných negativních dopadů těchto offsetů na vnitřní trh a evropskou obrannou průmyslovou základnu. Bude také zkoumat, jak by orgány EU mohly podpořit evropské dodavatele v situacích, kdy dodavatelům z jiných částí světa konkuruje pouze jedna společnost z Evropy.*

8.2. Kontroly vývozu zboží dvojího užití

Kontrola vývozu zboží dvojího užití úzce navazuje na kontrolu obchodu se zbraněmi a má klíčový význam pro bezpečnost EU, jakož i pro konkurenceschopnost řady společností v leteckém průmyslu, odvětví obrany a bezpečnosti. Komise zahájila přezkum politiky kontroly vývozu z EU a provedla rozsáhlou veřejnou konzultaci, jejíž závěry jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise vydaném v lednu 2013. Proces reformy postoupí do další fáze přípravou sdělení, které bude řešit zbývající obchodní překážky bránící společností z EU plně využívat výhod vnitřního trhu.

Akce:

- *V rámci probíhajícího přezkumu politiky kontroly vývozu Komise předloží zprávu o posouzení dopadů provádění nařízení (ES) č. 428/2009 a naváže sdělením, jež představí dlouhodobou vizi kontroly strategického vývozu z EU a konkrétní politické iniciativy směřující k přizpůsobení kontroly vývozu rychle se měnícím technologickým, ekonomickým a politickým podmínkám. To může obsahovat návrhy na změny právních předpisů, pokud jde o systém kontroly vývozu EU.*

9. ZÁVĚRY

Udržování a rozvoj obranných schopností tak, aby navzdory významným rozpočtovým omezením obstály v současných i budoucích výzvách, bude možné pouze tehdy, pokud budou provedeny dalekosáhlé politické a strukturální reformy. Nastal čas přijmout ambiciózní opatření.

9.1. Nový rámec pro rozvoj spolupráce mezi civilním a vojenským odvětvím

Problematika spolupráce mezi civilním a vojenským odvětvím je složitá a zahrnuje mnoho provozních, politických, technologických a průmyslových aspektů. To platí zejména v Evropě, kde se připojuje další stupeň složitosti daný rozdělením pravomocí a úkolů. Toto sdělení nabízí soubor opatření, která mohou pomoci tyto výzvy překonat a stimulovat spolupráci mezi členskými státy. V této souvislosti je našim cílem vypracovat integrovaný přístup překonávající rozdělení na civilní a vojenské odvětví, který se vyznačuje hladkým přechodem mezi všemi fázemi životního cyklu schopností, tj. od definice potřeb schopností k jejich skutečnému použití v praxi.

Jako první krok k tomuto cíli Komise přezkoumá své vlastní vnitřní způsoby přístupu k bezpečnostní a obranné problematice. Na základě zkušeností z pracovní skupiny pro obranný průmysl bude optimalizovat své mechanismy spolupráce a koordinace mezi svými vlastními útvary a se zúčastněnými stranami.

9.2. Výzva členskými státy

Toto sdělení stanoví akční plán pro příspěvek Komise k posílení SBOP. Komise vyzývá Evropskou radu, aby tento akční plán projednala v prosinci 2013 spolu se zprávou, kterou vypracovala vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku na základě následujících úvah:

- Rozhodnutí o investicích a schopnostech pro bezpečnost a obranu by měla vycházet ze společného chápání hrozeb a zájmů. Evropa proto potřebuje mít včas vypracovanou strategickou koncepci zahrnující všechny aspekty vojenské i nevojenské bezpečnosti. V této souvislosti by mělo dojít k širší politické diskusi o provádění příslušných ustanovení Lisabonské smlouvy.

- Společná bezpečnostní a obranná politika je nutností. Aby mohla mít očekávaný účinek, měla by být podpořena plnohodnotnou společnou evropskou politikou schopností a vyzbrojování, jak je uvedeno v článku 42 Smlouvy o Evropské unii.
- Pro zajištění soudržnosti úsilí musí být SBOP úzce koordinována s ostatními relevantními politikami EU. To je důležité zejména proto, aby se vytvořily a využívaly synergie mezi vývojem a využíváním schopností v oblastech obrany a civilní bezpečnosti.
- Aby byla SBOP důvěryhodná, potřebuje Evropa silnou obrannou průmyslovou a technologickou základnu. K dosažení tohoto cíle je nezbytné vytvořit evropskou obrannou průmyslovou strategii založenou na společném chápání míry nezávislosti, kterou si Evropa chce udržet v rozhodujících technologických oblastech.
- Pro zachování konkurenceschopného průmyslu, který bude připraven vytvářet cenově dostupné schopnosti, jež potřebujeme, je nezbytné posílit vnitřní trh v oblasti obrany a bezpečnosti a vytvořit podmínky, které evropským společností umožní svobodně působit ve všech členských státech.
- Tváří v tvář přísným rozpočtovým omezením je mimořádně důležité finanční prostředky přidělovat a vynakládat účinně. To znamená mimo jiné snížit provozní náklady, sdružovat poptávku a harmonizovat vojenské požadavky.
- Aby se jasně vyjevila skutečná přidaná hodnota rámce EU, je zapotřebí určit společný projekt v oblasti klíčových obranných kapacit, kde by mohly být plně nasazeny prostředky politiky EU.

9.3. Další kroky

Na základě diskusí s představiteli států a vlád vypracuje Komise pro oblasti vymezené v tomto sdělení podrobný plán s konkrétními opatřeními a časovým harmonogramem.

Pro přípravu a realizaci tohoto plánu zavede Komise zvláštní mechanismus konzultací s vnitrostátními orgány. V závislosti na projednávané oblasti politiky může mít tento mechanismus různé podoby. Do konzultačního mechanismu bude zapojena Evropská obranná agentura a Evropská služba pro vnější činnost.